

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

ZIŅAS

• Sīļukalna bērni Mārtiņdienai skolā sagatavoja rudenīgu izstādi no dārzeņiem un augļiem, kur visvairāk izdomas atklājās 9. un 2. klasei. Pēc tam visi devās uz klubu, līdzī paņēmuši apjomīgu elektrisko sildītāju, kura siltumā nekurinātā klubā sākās Īsta Mārtiņdienas balle. Ar tējas, karašu un saldumu galdū katrai klasei, ar rotaļām, dejām, mīklām un priekšnesumiem.

• Vai beidzot būs pielikts punkts Līvānu bērnu darbu reorganizācijai? Pēc iepriekšējā pilsētas valdes lēmuma, ar kuru tika atstāts bērnu darbs «Saulīte», pilsētā sākās lieli protesti tieši no vecākiem. Ar šo jautājumu jau kopš jūlija nodarbojas izglītības un kultūras komisijas deputāti, bet beidzot pati valde devās aplūkot, kādā stāvoklī ir ēka. Tagad pēc pēdējās valdes sēdes par bērnu darbu nolemts atstāt «Rūķīšus». Vai šis lēmums būs uz ilgu laiku? Telpas «Rūķīšos» ir neapšaubāmi abākas, novietojums — ekoloģiski vistūrākajā zonā, taču tādēļ ļoti daudzām vecākiem neizdevās. Bērni jāved pāri visai pilsētai. Kopš jūlija audzinātājos, bērnos un vecākos radītais stress neko labu nedevis nevienam. Pilsētā domā, ka sākt vajadzēja no otra gala — vispirms no četrām ēkām izvēlēties bērnu darbu, palikušās sadalīt skolai.

«Rūķīšos» strādās to līdzšinējā vadītāja D. Ceple.

• 18. novembrī Līvānu kultūras nams gatavo koncertu, kur uzstāsies populārākie kolektīvi — «Silava», «Jūlijs», «Ceiruleits» un citi. Bet Tautas fronte, Daugavas vanagi, aizsargi, zemessargi un citas organizācijas kopīgiem spēkiem gatavo tradicionālo lāpu gājieni.

• Ļoti labas latviešu valodas zināšanas uzrādīja Līvānu 2. vidusskolas skolotāji un darbinieki, kas valsts valodas eksāmenu kārtēja 10. novembrī. Šajā dienā atestācijas komisija strādāja ar tiem, kam zināšanām jāatbilst trešajai pakāpei un ar pusī no otrās pakāpes. Gandrīz visi skolotāji uzrādīja labāku latviešu valodas prasmi, nekā no viņiem prasīts.

• No neoficiāliem avotiem. Rūgtas pieredzes mācītiem, uz tās informācijas, ko saņemam nevis no priekšniecības, bet no pašiem cilvēkiem, jānorāda, ka tā nav oficiāla... Un tā, neoficiāli kāds cietes rūpnīcas strādnieks stāstīja, kā talkots «Turībā», biešu novākšanā, kad tās bijušas atlaidušās pēc pirmā sala. Rīta agrumā uz tīrumu aizvesti, tonnas desmit savākuši un mašīnās sasvieduši, vakarā uz Preiļiem kilometrus astoņus gājuši kājām, jo pakaļ neviens nebraucis. Savukārt otrajā talkas dienā konfekšu ceļa meitenes no šāda smaga darba aukstajā tīrumā atteikušās. Bet vēl vienu vakaru līdz pilsētas robežai strādnieki no lauka atgādāti pašizkrāvēja kastē.

• Sestdien uz Dāniju atbildes vizīte devās mūsu rajona skolotāji. Atcerēsimies, ka tāda vienošanās bija ar dāņiem, kuri rajona skolās stažējās septembrī. Uz Dāniju aizbrauca Galēnu pamatskolas, Preiļu 1., Vārkavas, Rudzētu vidusskolu skolotāji Aglonas vidusskolas direktora F. Pušņakova vadībā.

• Lāčplēša dienu atzīmējot, spēkiem šaušanā un svarcelšanā mērojās rajona policisti un zemessargi. Policisti kopumā esot trāpīgāk šāvuši, savukārt zemessargi tikuši galā ar lielākiem smagumiem. Diena noslēgusies ar kopīgu atpūtas sarikojumu.

• Stabulnieku pamatskolā pagājušo otrdien notika literāri muzikāls konkurss, kurā pirmo vietu ieguva Aija un Līga Stropas. Bet 18. novembrī skolā paredzēts svētki kā siltu ģimeņu vakaru.

• Sestdien skolēnu jaunrades centrs organizēja rajona daiļlasītāju konkursu, uz kuru ieradās pārstāvji no skolu lielākās daļas. Lieki atgādināt, ko tas nozīmē šodienas sliktās satiksmes apstākļos. Skaņēja gan Tēvzemei vēltīti dzejoļi, gan rindas par mīlestību, gan humora, gan liriskas pilnas vārsmas, atbilstoši vecumam un gaumei. Žūrijas komisija uz skati Rīgā nolēma sūtīt Kalvi Pastaru no Līvānu 1., Valēriju Haritonovu no Preiļu 1. vidusskolas un otrklasnieku Gintu Podziņu no Priekuļu pamatskolas. Valērijs konkurssā lasīja pašsacerētu dzejoļu.

Jaunrades nama balvas saņēma desmit labākie dzejas lasītāji. Šo

desmitnieku sastādīja Līvānu 1. un Preiļu 1. vidusskolas, Jaunsilavu un Dravnieku pamatskolu skolēni.

Sestdiena izvērtās par dzejas un mūzikas dienu, jo konkursā uzstājās Preiļu bērnu mūzikas skolas audzēkņi.

L.Rancāne

• Preiļu rajona Tautas deputātu padomes valde pieņēma lēmumu «Par gatavošanos Vispārējiem XXI Dziesmu un XI Deju svētkiem». Sakarā ar to, ka šiem svētkiem rajonā gatavojas apmēram 500 dalībnieki, apstiprināta rajona Dziesmu svētku rīcības komiteja. Tās sastāvā koru virsdiriģents E.Dziļums, deju kolektīvu virsvadītāji T.Lukjanskis un S.Kurina, kultūras un izglītības komisijas priekšsēdētājs J.Eglītis un finansu nodaļas vadītāja V.Limane. Rajona Dziesmu svētku rīcības komiteju vada TDP valdes sekretāre V.Brīce un viņai palīdz rajona Valsts kultūras inspektore I.Ancāne.

Saskaņā ar iesniegto tāmi XXI Dziesmu un XI Deju svētku sagatavošanai šī gada ceturtajā ceturksnī piešķirts 7600 rubļu. Pie rajona kultūras nama izveidots Dziesmu svētku fonds. Konta Nr. 000142953 Latvijas bankas Preiļu nodaļā. Līdzekļu Dziesmu svētku sagatavošanai ir visai maz, un tādēļ pagastu TDP priekšsēdētāji un organizāciju un iestāžu vadītāji tiek lūgti sniegt materiālu un morālu atbalstu tiem mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu vadītājiem un dalībniekiem, kuri gatavojas Dziesmu svētkiem.

• Preiļu bērnu mūzikas skolā vienpadsmit pedagogiem nācās kārtot eksāmenu valsts valodā. Divi no viņiem to nenokārtoja. Atzīstamas zināšanas latviešu valodā uzrādīja G.Savicka, A.Gavriļeva un N.Beļkova.

• Mazliet neparastāk šogad Mārtiņus atzīmēja Salas pamatskolā. Neizpalika, protams, bez jau ierastajiem ticējumiem, mīklām un zīmējumu konkursa, bet par noteicīšo tomēr kļuva vēsturnieka A.Ansbaka viesošāšanās. Mūsu novada redzamākais pētnieks iepazīstināja pedagogu un skolēnu kolektīvu ar Smelteru un tuvākās apkārtnes vēsturi, stāstīja par atsevišķu vietvārdu un uzvār-

du rašanos, uzskatāmi parādīja kā veidot dzimtas ciltskoku, jo bez ģeneoloģiskajām saknēm zūd ne tikai atsevišķu dzimtu, bet pat veselas nācijas atmiņa.

• Sociālo pētījumu centrs «Latvijas fakti» veica kārtējo aptauju par dažām aktuālām politiskās un ekonomiskās dzīves problēmām. Respondenti mūsu rajonā vienprātīgi atzina, ka vispārējā ekonomiskā situācija, salīdzinot ar stāvokli Latvijā pirms 12 mēnešiem, ir ievērojami pasliktinājusies, tāpat kā ģimenes finansiālais stāvoklis, un aptaujātie nelolo cerības, un aptaujātie nelolo cerības, un aptaujātie vēlējās, lai daļa aptaujas dalībnieku nebalsotu ne par vienu no 15 piedāvātajiem partijām vai kustībām. Viņi izteicās: «Balsošu ar tukšu (sabožātu) biļetenu» vai arī «Tas atkarīgs no personas, nevis no partijās».

V.Romanovskis

• Preiļu pilsētas valde gaida viesus no Zviedrijas. Pienākusi ziņa, ka Zviedrijas valsts Askeasundas komūna par sadraudzības pilsētu ir izvēlējusies Preiļus. 23. novembrī viesi ieradīsies šeit un uzturēsies divas dienas, lai iepazītos ar mūsu dzīvi. Delegācijas sastāvā būs novada Sarkanā Krusta priekšsēdētāja, komūnas padomes priekšsēdētājs un tuks — kāda latviešu izcelsmes dāma, kura dzīvo Zviedrijā.

• Kā «Novadnieku» informēja Preiļu pilsētas valdes priekšsēdētājs Juris Brīce, tad bijušajai rajona sadzīves pārvaldes nama ēkai siltums tiks pieslēgts. Pagaidām apkure paredzēta tikai nedēļai. Pa šo laiku visiem nama īrniekiem būs jāpaspēj noslēgt līgums par apkuri ar siltumtīklu uzņēmumu, pretējā gadījumā siltuma padeve tiks atslēgta.

• Līvānu jaunrades nama pulciņu dalībnieki kopā ar saviem vecākiem un vecvecākiem sirsniņā un siltā atmosfērā svinēja Lāčplēša dienu. Īpaša sirsniņa šoreiz tika parādīta vectētiņiem un vecmāmiņām. Kopā dziedot, dzerot tēju, daloties atmiņās, uz brīdi aizmirās likstas. Līvānu maizes kombināts dāvināja katram vecajam cilvēkam pa smaržīgas maizes klaiņam.

A.Iļjina

Līvānu pilsētas pašvaldībai Laikraksta «Novadnieks» redakcijai

Mēs, apakšā parakstījušies Līvānu pilsētas iedzīvotāji, protestējam: 1. Pret dzīvokļu saimniecības, gāzes saimniecības, siltumtīklu uzņēmumu darbību.

2. Par gāzes apmaksu pilnā apmērā oktobra mēnesī (gāze tika saņemta 6., 7., 8. oktobrī, bet par gāzes padevi 23. oktobrī netika ziņots(?)).

3. Par to, ka iedzīvotājiem netika ziņots par gāzes, siltā ūdens padevi un noslēgšanu oktobra mēnesī.

PIEPRASĀM:

Līvānu pilsētas TDP valdi izskatīt visus minētos jautājumus un lēmumu publicēt laikrasti «Novadnieks».

85 Līvānu iedzīvotāju paraksti

Parakstot vēstuli, vēl ir izteiktas atsevišķas šādas prasības, kurām piekrit pārējie vēstules parakstītāji:

Protestētāju pret siltā ūdens padeves kārtību un apmaksu 24. un 25. oktobrī (saskaņā ar sesijas lēmumu).

Kas maksās par gāzes noplūdi no rezervuāriem, kas atrodas dzīvojamajos masīvos? Prasība kontrolēt un panākt, lai pakalpojumu tarifs netiktu iekļauts nesaimnieciskuma radītās izmaksas.

Ir absolūts informācijas trūkums par pašvaldības lēmumiem vispār, kā arī par konkrētām lietām (iepriekšminētās). Pašvaldība un tās iestādes un uzņēmumi absolūti neinteresējas un neņem vērā iedzīvotāju viedokļus. Rodas jautājums, vai pašvaldība vispār ir iedzīvotāju pārstāvētība, vai elite, kas darbojas pati sev?

Uzstādīt gāzes un ūdens skaitītājus.

Kā maksās līvānieši?

Situācija Līvānos ir tāda, ka no 3500 dzīvokļu īpašniekiem, kam ir jāmaksā par apkuri, par oktobri un novembri ir samaksājuši 120, no viņiem 40 ir nelabiekārtoto dzīvokļu īpašnieki. Ja tā turpināsies, pilsēta nespēs norēķināties ar biokīmisko rūpnīcu par siltuma piegādi, kas savukārt nespēs maksāt «Latvijas gāzei», un līdz ar to ir reālas iespējas līvāniešiem vispār palikt aukstos dzīvokļos.

No otras pusēs — līvānieši bezdarbnieki un algu nesapēmušie — samaksāt par siltumu nespēj.

Piektdien notika Līvānu valdes sēde. Bet pie pilsētas izpildkomitejas ēkas sapulcējās līvānieši ar konkrētām prasībām, ko viņi izteica valdes priekšsēdētājam A.Jeļisejevam. Prasības lielākoties bija par lielajām dzīvokļu izmaksām, par bezdarbu, par augstiem tirdzniecības piecenojumiem un preču dārdzību Līvānu veikalos. Ko uz to varēja atbildēt A.Jeļisejevs? Praktiski tikai to, ka summu, kāda jāmaksā par apkuri — 40 rubļi par kvadrātmetru — noteikusi Ministru Padome. Un ka par tiem 80 rubļiem par virsnormatīvo platību, kas neregulāri ir vienistabu dzīvokļu iemītniekiem, pašvaldību vadītāji ir izteikuši protestu caur selektoru pašam premjeram, uz ko saņemta atbilde, ka Ministru Padomes lēmums jāpilda, un vairāk nekādās runās premjers nav ielaidies.

Piektdien valdes sēdē, kā «Novadnieka» redakciju informēja A.Jeļisejevs, tika runāts gan par to, kā norit maksāšana par dzīvokļiem, gan arī tika izskatīts dzīvokļu pārvaldes un komunālo saimniecību apvienības darbs, to vadītājiem A.Piskunovam un L.Sefleram klātesot.

Dzīvokļu pārvaldes darbs atzīts par neapmierinošu, jo daudzos namos ir cauri jumti, sienas, istabās bojājas griesti, mēbeles, slimie cilvēki. Noteiktā laikā nenotiek ūdens padeve.

20. novembrī Līvānos notiks kārtējā sesija. Paredzēts, ka tajā tiks izstrādāts nolikums, pēc kura noteikt maznodrošinātos iedzīvotājus, kam varētu sniegt pabalstu dzīvokļu apkures izmaksām un noteikt atlikto maksājumu, kā arī jautājums par valsts īpašuma pieņemšanu pilsētas padomes īpašumā un privatizācijas komisijas darba izskatīšanu.

L.Sila

18. novembris —
 LA proklamēšanas diena

Vilis Plūdonis

Māmuļai Latvijai

Tu pasmaidī ar smaidu žēlu,
 Bet acīs asaras tev mirdz:
 Tik maz, tik maz ir īstu dēlu,
 Kas tevi mīl no visas sirds!

Tu viņus kopī, audzināji
 Un savā klēpī auklēji,
 Un visi tavi spēki vāji
 Bij viņiem, viņiem vēltīti.

Tu visu, visu viņiem devi,
 Kas tev bij visulabākais,
 Bet tie tik izmantot zin tevi
 Un slepeni tev zārku tais'.

Tie tevi mīlē tik ar mēli,
 Bet viņu sirds stāv tālu tev:
 Tie spēlē zemu viltus spēli,
 Lai tik gūtu kaut ko sev.

Tiem viss vienalga, kā tev klājas:
 Vai tevi cildina vai peļ,
 Ka tikai viņu makā krājas
 Un viņu darījumi zēļ.

Un, kad tu arī bojā ietu
 Un tevi kapā guldītu, —
 Uz kapa rastu viņi vietu,
 Lai dzītu savu veikalu.

19. novembris — starptautiskā pretsmēķēšanas diena

Pasākuma galvenais uzdevums ir ierosināt un palīdzēt smēķētājiem atmest šo netikumu kaut vienu dienu.

Starptautiskās pretsmēķēšanas dienas organizētāja ir starptautiskā apvienība cīņā pret vēzi. Šī institūcija uzskata, ka ļoti svarīgi iesaistīt iecerētajā pasākumā jaunās valstis, kuras tikko sākušas iet patstāvības un demokrātijas ceļu un kurās ir augsts mirsības un saslimstības līmenis. Atturoties no smēķēšanas kaut vienu dienu, tas tomēr būtu solis pret veselīgu dzīves veidam. Bez tam šī diena — 1992. gada 10. novembris — nav pretrunā ar līdzšinējo pretsmēķēšanas kampaņu 31.

maijā. Gluži otrādi — jo biežāk rikošim šādas dienas, jo vairāk cilvēku mēģinās un pratīs atteikties no ieraduma lietot cigareti.

Nedaudz statistikas

Tabakas dūmus saturošs gaiss ir ļoti kaitīgs veselībai. Tas satur vairāk nekā 4 tūkstošus dažādu ķīmisko vielu. Vismaz 60 no tām ir vēža izraisītājas. Eiropā vien no smēķēšanas rezultātā gūtajām kaitēm ik gadus mirst simtiem tūkstošu cilvēku. Ļaudis jo biežāk sāk apzināties, ka smēķējot viņi grauj savu veselību un velti izšķiedz naudu, ko varētu izmantot daudz lietderīgāk. Cīņā pret smēķēšanu iesaistās arvien vairāk ievērojama politisku un sabiedrisku darbinieku. Ceļš uz Eiropu bez tabakas dūmiem atsevišķās valstīs jau uzsākts. Piemēram, Francijā šā

gada 1. novembrī stājās spēkā dekrēts, ar kuru aizliegts smēķēt sabiedriskajā transportā, kafejnīcās un iestādēs. Nesmēķētāju vairākums uzskata, ka jaunais likums būs svaiņa gaisa vēsma tiem, kas iestājas par veselīgu vidi savā valstī.

Pretsmēķēšanas harta

Iestājas par cilvēku tiesībām pieprasīt tabakas izstrādājumu reklāmas ierobežošanu, saņemot pilsonim jebkura veida atbalstu, lai varētu stāties pretī cigaretes kārdinājumam. Jebkuram smēķētājam ir tiesības baudīt uzmundrinājumu un palīdzību, ja viņš vēlas pārvarēt tiekšmī pēc dūma. Katram attiecīgas zemes iedzīvotājam ir tiesības saņemt informāciju par smēķēšanas kaitīgo ietekmi uz viņa veselību.

Atcerēsimies, ka smēķētāji apdraud

līdzcilvēku veselību. Atturībnieks, uzturoties piedūmotā telpā, stundas laikā ieelpo tādu pašu nikotīna daudzumu, kādu saņem viņa kolēģis, izkūpinot trīs četras cigaretes. Šo parādību dēvē par

pasīvo smēķēšanu.

Vai ir iemesls uztraukties? Ir gan! Smēķētājs pats ieelpo 15 procentus no izlietotās cigaretes dūmiem, viss pārējais nonāk gaisā, ko ieelpo apkārtējie cilvēki. Katru gadu vairāki simti nesmēķētāju mirst ar plaušu vēzi, ko izraisījis pasīvā smēķēšana. Var rasties arī dažādas sirds slimības, deguna, kakla un plaušu iekaisumi, klepus, iesnas, galvassāpes utt. Bērni, kas nav pasargāti no tabakas dūmiem, pakļauti riskam. Viņi biežāk slimo. Jo vairāk cigarešu tiek izsmēķēts mājās, jo lielākam

ļauņuma pakļauts bērns. Pasīvā smēķēšana apdraud arī vēl nedzimušu bērnu veselību. Tas zināms jau sen. Grūtniecēm piedzimst zīdaiņi, kuru svars ir mazāks par normālo. Šie zīdaiņi ir arī slimīgāki. Grūtniece nedrīkst smēķēt, un viņai jāizvairās no atrašanās piesmēķētās telpās, bet ģimenes locekļiem, draugiem un darbabiedriem jāatceras, ka nedrīkst kūpināt cigareti topošās māmiņas un bērnu klātbūtnē.

Smēķētāji!

Atturieties no šī netikuma kaut vai vienu dienu! Tas būs jūsu solis pretī smēķēšanas atmešanai. Ne visiem pirmajā reizē var veikties. Palīdzību vienmēr jums sniegs ārsti narkologi.

Latvijas nacionālais sabiedrības veselības centrs

Ar Tautas bankas ideju

Uz izziņoto Tautas bankas rajona nodaļas dibināšanu pirmajā reizē ieradās maz ieinteresēto. Visādu apstākļu dēļ vieni no tiem daži, kas bija ieradusies, satikās ar I.Sņikeri, kas uz šodien ir Tautas bankas idejas virzītājs rajonā, otri aizgāja prom, trešie pacietīgi gaidīja un sagaidīja informāciju. Tautas bankas ideja pati par sevi ir lieliska lieta, republikā pašlaik tuvojas nobeigumam tās pirmais organizēšanas posms. Ir 270 dalībnieki ar 7,2 miljonu rubļu ieguldījumu, ir statūti un pašlaik turpinās paša uzņēmuma reģistrācija. Otrā dibināšanas kārtā turpinās pa reģioniem. Abās pirmajās kārtās par akcionāriem var kļūt tikai fiziska persona, kam jābūt iegādāties ne vairāk kā 10 akcijas, katru par 5000 rubļu. Tautas bankas nodibināšanu paredzēts veikt līdz gada beigām. Pēc tam tiek plānots trešais akciju laidiens, kuras varēs pirkt ne tikai dibinātāji, bet jebkurš. Tautas banka ir uzņēmums, kuram pievienotos arī ārzemju latvieši ar savu kapitālu.

Kad Latvijas Tautas banka būs reģistrēta, tā pilnvaros kādu juridisku personu, kas rajonā izsludinās parakstīšanas uz akcijām. Un pati dibināšanas sapulce būs tad, kad jau būs cilvēki, kas būs parakstījušies uz akcijām un ienesuši naudu. Rajona Tautas bankas divas trešdaļas no saviem līdzekļiem izlietos savu rajonu jauzu saimnieciskās darbības kredītošanai. Vai Preiļos būs šāda Tautas bankas nodaļa vai arī nebūs, tas atkarīgs no pašu ieinteresētības. Ja akcionāru būs maz, acimredzot, viņiem būs jāpievienojas Daugavpils, Rēzeknes vai kādai citai nodaļai, un tas nozīmēs tikai to, ka rajona ļaudīm būs grūtāk saņemt kredītus. Ideālā variantā būtu pastāvīga nodaļa Preiļos, kurai ir sava padome, kas maksimāli pastāvīgi nosaka savu kredītpolitiku.

P.S. Par Latvijas Tautas banku sīkāk lasāms 15. oktobra «Novadniekā».

Ziema prasa padomāt

Rajona TDP priekšsēdētājs I.Muzikants un vietnieks I.Meluškāns bija uzaicinājuši uz apspriedi to dienestu vadītājus, no kuriem atkarīgs, kāda ziemošana būs rajona laukos. Proti, vai uz lauku veikāliem varēs aizvest maizi un citas preces, vai tur nokļūs ātrā palīdzība, vai kursēs autobusi, tas galvenokārt atkarīgs no ceļu pārvaldes darba. Bet pirmajā vietā vēl izvirzās nodrošinātība ar benzīnu un degvielu. Līdz ar to V.Akentijs, pirms uzņemties uz sevis atbildību par ceļiem ziemas periodā, centās noskaidrot, vai ar pašlaik pārvaldei esošo benzīnu un degvielu dziļos sniegos ķerties pie absolūti visu ceļu tīrīšanas un krājumu iztērt dažās dienās, vai rūpēties par svarīgākajiem ceļiem, bet toties ilgāk.

Ziema, sniegs, benzīna daudzums un līdzekļi tam ir lietas, par kurām vienlīdz sekmīgi var runāt ilgi un daudz. Tāpat arī kā par autobusu satiksmi, kura faktiski pašlaik iegājusi rinča stadijā — jo augstākas bīešu cenas, jo mazāk

braucēju, jo atkal jāpaceļ cenas. Rajona saimnieki, ceļu pārvaldes, autobusu parka, patērētāju biedrības atbildīgie darbinieki gala rezultātā nonāca pie atzinuma, ka visiem šiem dienestiem darbs ziemas apstākļos ir jākoordinē, jāsakārto grafiki un puteņu vai atkalu laikā autobusi, produktu mašīnas dosies katru dienu pa citiem maršrutiem, kuros ceļus jau būs sakārtojis to dienests. V.Akentijs bez tam pamatoti piebilda, ka mazāk vajag gausties, bet vairāk domāt par izeju no situācijas, un, piemēram, produktu mašīnas apriņķot ar ķēdēm vai kādām citām ierīcēm, lai uzlabotu to pārejāmību. Tika uz vietas saņemts solījums no ceļu policijas pārstāvjiem, ka pretenzijas pret šādu transportu celtas netiks.

Sēdē nolēma ārkārtas komisiju, kā to bija ieteikusi republikas valdība, tomēr neveidot, jo pats galvenais ir visiem dienestiem strādāt pienākumu augstumos.

L.Sila

Iedzīvotāju reģistrācija tuvojas noslēgumam

Pilsonības un imigrācijas departamenta Preiļu nodaļas priekšnieks P.UPENIEKS «Novadniekam» pastāstīja, ka iedzīvotāju reģistrācija jau tuvojas noslēgumam, turpinās Latvijas Republikas pasu izsniegšana, uzsākta datu ievadīšana kompjūteros.

Aizkalnes, Silajāņu un Riebiņu pagastos, kur reģistrācija faktiski pabeigta, reģistrācijas punkti jau slēgti. Vairākos pagastos tie beigs darboties 1. decembrī. Iznēmums esot vienīgi Pelēču pagasts, kur reģistrācija sāka vēlāk nekā citviet. Preiļos un Līvānos reģistrācijas punkti darbošies līdz 31. decembrim. P.Upenijs lūdz vēlreiz atgādināt, ka iedzīvotājiem, kuri vēl nav reģistrējušies (tādi esot 6 tūkstoši), nevajadzētu reģistrēties atlikt uz gada pēdējām dienām, bet izdarīt to agrāk, lai gada nogalē neradītu sarežģījumus nodaļas darbiniekiem.

P.Upenijs informēja, ka daudzi vēloties saņemt Latvijas Republikas pases, bet iedzīvotājiem jāzina, ka tās izsniedz tikai tiem, kam vecajā pasē ir spiedogs «Latvijas Republikas pilsonis». Iedzīvotājus nodaļa pieņemot katru nedēļu pirmdienās un ceturtdienās rajona valdes ēkas 51. kabinetā, un tad varot noskaidrot visus jautājumus.

Tā kā daudzi «Novadnieka» lasītāji interesējas, kādi dokumenti nepieciešami LR pases saņemšanai, P.Upenijs paskaidroja, ka līdz jābūt vecajai PSRS pasei, četrām fotokartīņām vienā blokā, ja ir bērni līdz 16 gadu vecumam, kas dzīvo kopā ar pases saņēmēju, — viņu dzimšanas apliecībām. Ja pase tiek saņemta sakarā ar uzvārda maiņu, tad jābūt laulības noslēgšanas vai šķiršanas apliecībai, tiesas lēmumam. Pases saņēmējam personiski jāaizpilda 1. formas veidlapa. Ja rakstot cilvēks lietojot brilles, arī tās nevajadzētu atstāt mājās.

Pēc kredīta — ar tukšu kabatu, bet garantētāju pie rokas

Uzņēmīgam cilvēkam, kurš apsvēris savus enerģijas un drosmes krājumus, apbruņojies ar dokumentu, ka viņam kopš šīs dienas pieder vai nu zeme vai kāds cits nekustams īpašums un ir nolēmis beidzot ķerties pie lietas, visbiežāk nākas konstatēt, ka faktiski viņam nav paša galvenā, ar ko pie šīs lietas ķerties, nav līdzekļu. Nav arī mantojuma vai spekulācijas ceļā gūtu uzkrājumu. Kur meklēt palīdzību bagāta aizdevēja veidā? Teorētiski vieta, kur dabūt aizdevumu, ir banka. Bet cik varoša un pretimnākoša ir pati banka šīs dienas apstākļos, kam, uz kādiem noteikumiem, ar kādiem procentiem banka izsniedz kredītus? Uz šiem un vēl citiem jautājumiem «Novadniekam» atbildēja Latvijas Bankas Preiļu nodaļas kredītu daļas vadītāja Tekla STUDE.

— Pēc kredītiem ir liels pieprasījums, bet, lai mēs tos varētu izsniegt, ir vajadzīgi resursi, tas ir, citu organizāciju brīvie naudas līdzekļi bankā. Pašreizējos apstākļos jūtama liela naudas nabadzība, daudz naudas apgrozās tāpat, tā netiek glabāta kontos. Ja nav vietējo naudas resursu, mums jāgriežas Latvijas Bankā, kas naudu pašreiz aizdod uz ļoti lieliem — 120 — procentiem.

Ar visiem augstajiem procentiem pieprasījām kredītu no Latvijas Bankas, bet šim aizdevumam bija ļoti neizdevīgi noteikumi, arī atdošanas termiņš īss — viens mēnesis. Rajonā šo palīdzību izmantoja tikai atsevišķi klienti. Un tā novembrī līdzekļu trūkuma dēļ aizdevumus nedodam.

Kredītus izmanto valsts uzņēmumi, paju sabiedrības, patērētāju kooperācija, zemnieku saimniecība, SIA un individuālo uzņēmumu vadītāji. Ja kādu uzņēmumu zinām jau gadiem ilgi, pārzinām viņa darbību, tā finansiālās iespējas, kas neliecina par tuvojošos bankrotu, šādam mūsu klientam aizņēmumu saņemt ir vieglāk.

Sastopoties ar iepriekš nezināmu aizdevuma lūdzēju, banka no viņa prasa biznesa plānu, kurā redzams, kādu darbību paredzēts veikt, kad tā sāks nest peļņu. Liela nozīme ir visai papildus informācijai — vai kredītaņēmējam ir kādas saknes šajā apvidū, tas ir, ģimene, mājas, kāda slava pavada šo cilvēku.

Lai bankai būtu garantija, ka aizdevums atgriezīsies, jābūt vienam no četriem veidiem nodrošinājumiem. Tā var būt garantijas vēstule no otra klienta. Zemnieku saimniecību īpašniekiem prasām garantiju no pagasta. Jo pie zemes tikt vienu otru reizi iemanās arī neuzticamas personas, pasaules klaidoņi, kas aizdevumu izlietos ne jau godīgiem nolūkiem, un nespēs arī maksāt procentus.

Var izmantot arī ķīlas līgumu par esošo mantu kā garantu aizdevumam. Individuālajiem aizņēmējiem, kas tiek kreditēti ar nelielām summām, noder notāra apstiprināts galvojums no otras personas par aizdevuma atgriešanu. Un ceturtais veids, kā banka var saņemt garantiju, ir kredīta atdošana caur apdrošināšanas biedrībām «Dukāts» vai «Latva».

Kura veida nodrošinājums klientam jāsaģadā, to banka pieprasa pēc saviem ieskatiem. Ir gadījumi, kad kredīta aizdošanu

atsaka, ja klients nerada uzticību. Aizdevuma lielumu banka nosaka, vadoties no klienta biznesa plāna.

Kā tiek noteikti procenti? Slēdzot līgumu ar aizņēmēju, tajā tiek noteikta atruna, ka procentu likme mainīsies atkarībā no tirgus noteikumiem, un ņemot kredītu ar to jāreķinās. Vislielāko labvēlības statusu banka noteikusi zemniekiem, viņiem jāmaksā caurmēra 18 procenti gadā. Ir arī aizdevumi par 130 procentiem (kad izmantojam no Latvijas Bankas nopirkto resursus, par kuriem, kā jau minēts, mums ir jāsamaksā 120 procenti).

Aizdevumu cenšamies izsniegt uz īsāku termiņu — dažiem mēnešiem, lai nauda ātrāk aprit.

— Vai banka kontrolē kredīta izmantošanu? Vai ir iespējami vienlaicīgi vairāki aizdevumi vienam un tam pašam klientam?

— Kredīta izmantošanas kontrole jau ir pati par sevi, kad, ņemdam aizdevumu, piemēram, zemnieks, uzrāda dokumentu, ko viņš pērk. Nauda banka pārskaita pārdevējam.

Aizdevumi skaidrā naudā gandrīz nenotiek. Taču ir iespējami tādos gadījumos, ja pirks tiek no kādas fiziskas personas, kurai nav sava konta bankā. Varētu pārskaitīt uz krājbanku, bet tūlīt nākt klāt lieli procenti jau par pirkšanas operācijas veikšanu, un līdz ar to automātiski palielinās kredīts. Protams, iespējams arī gadījums, ka zemes īpašnieks var ņemt aizdevumu, nopirkt, piemēram, traktoru, tūlīt to pārdot un līdzekļus izmantot ne jau lauksaimnieciskajai darbībai, bet tirgoties kaut vai ar videomagnetofoniem.

Mēs ievācam ziņas caur pagastiem, arī no saviem klientiem, pa reizei pārbaudām aizdevumu izmantošanu uz vietām, un vispār bankai jābūt informācijas druskas no visām pusēm... Jāatzīst arī tas, ka bankas likumdošana nav īsti pilnīga, un slikti gan klientiem, gan mums.

Atsevišķos gadījumos iespējami arī vairāki aizdevumi reizē. Ja mūsu klients, piemēram, tikko pārdevis graudus, par kuriem vēl nav saņēmis naudu, bet steidzīgi vajag līdzekļus kam citam. Palīdzam gadījumos, kad klients ir iemantojis mūsu uzticību.

Šogad saņēmām no Latvijas bankas ilgtermiņa mērķkredīta resursus lauksaimniecības tehni-

kas kredītošanai zemnieku saimniecību īpašniekiem. Tomēr valdības piešķirtā summa bija niecīga, salīdzinot ar zemnieku skaitu. Aizdevums tika sadalīts uz daudziem. Noteikumi šim kredītam ir ļoti izdevīgi. Aizdevums piešķirts uz septiņiem gadiem ar septiņu procentu likmi gadā. Katru gadu no valsts budžeta paredzēts dzēst līdz 50 procentiem aizdevuma tiem zemniekiem, kuru darba rezultāti būs labi.

— Aizdevums vienmēr ir riskanta lieta, vai ne? Ko tad, ja, piemēram, pilnībā demisionē pagasta valdība, kura ir devusi garantiju kādam zemniekam?

— Domāju, ka iepriekšējās saistības pāriet jaunajai valdībai. Protams, risks ir. Tagad vairāk vai mazāk apslidītos, bet tomēr kuriņātos dzīvokļos dzīvojot, var atcerēties augustu — kad Preiļu banka iepirkā naudas resursus no Rīgas bankas par 80 procentu likmi. «Siltumtīkli» neko skaidru vēl neizlemj vienu nedēļu, otru, bet skaitītājs jau ir ieslēgts, un par katru dienu banka jau maksā...

Kopumā šogad deviņos mēnešos par kredīta centralizētajiem resursiem, saprotamāk izsakoties, — par naudas nopirkšanu Latvijas Bankai samaksāti 12 miljoni. Jo vairāk naudas glabātos uz kontiem, jo mazāk par tik augstie procentiem mums būtu nauda jāiepērk Rīgā.

Bet var jau saprast ražotājus, kuru saimnieciskā darbība samazinās aizvien straujāk. Un banka ir lielā mērā kļuvusi par grēkāzi visām nelaimēm. Bieži vien kāds vadītājs pasaka saviem ļaudīm, ka bankā nav naudas. Nereti naudas nav nevis bankā, bet viņa kontā. Nevaram piekrist arī apgalvojumam par lēnajām bankas operācijām. Pašlaik, piemēram, Preiļu banka praktizē katru dienu ar autobusu dokumentu nosūtīšanu uz Rīgu.

Pensionāriem pašlaik ir grūtības saņemt pensijas. Labklājības ministrijā viņiem atbild īsi un skaidri, ka visi dokumenti atdoti uz banku. Bet īstenībā valstī ražošanas darba apjoma samazināšanās rezultātā kopējā algu summa ir niecīga, to 37 procentu, ko no tām atskaita pensiju un citu sociālo pabalstu maksāšanai, nepietiek.

Novembrī pensiju izmaksāšanai nepieciešamie līdzekļi joprojām no Labklājības ministrijas nav saņemti.

Bet nobeigumā varu piebilst, ka, lai kredīta saņēmējiem būtu lielākas iespējas, aicinām visus uzņēmējus, tāpat fiziskas personas savu uz laiku brīvo naudas līdzekļu uzglabāšanai izmantot tās iespējas, ko piedāvā banka.

Latvijas Bankas Preiļu nodaļas kredītu daļas vadītāja Teklas Studes stāstījumu pierakstīja L.Rancāne

PĒC 52 GADIEM VARONI PIEMINOT

Attēlos: pie Īgnata Beča pieminekļa. Centrā — dēls Viktors Bečs; caur šo dienu, caur šo dzimtas zemes akmeņiem, caur šo vecvecitēva vārdu viņa mazmazbērniem Tēvzemes vārdā svētums apjaušams un godā turams...

J. SILICKA foto

11. novembrī Preiļu pagasta Litavniekos tika atklāts piemiņas akmens, godinot Lāčplēša kara ordeņa kavaliera Īgnata Beča piemiņu. Šeit, «Kairīšos», dzimis Lāčplēsis un aizgājis varoņdziesmā. Tagad pēc 52 gadiem viņa gars atgriezās no tālās Sibīrijas. Pateicoties tuviniekiem, dēlam Viktoram un Preiļu pagasta priekšsēdētājam N.Ivbulei, mums visiem tagad ir vieta, kur klusībā noliekt galvu, iedegt sveci, godinot ne tikai I.Beču, bet arī visus svešumā bojā gājušos varoņus.

Aukstais vējš neļāva sveču liesmiņām pieņemt spēcīgu, tomēr visiem klātesošajiem netrūka siltuma. Siltuma, kas nāca no folkloras ansambļa «Mūdernīki» dziesmām, no dēla Viktora atmiņām par tēvu, no vienkāršiem, sirsniņiem vārdiem, ko teica Preiļu rajona TDP valdes priekšsēdētājs I.Muzikants un Preiļu pagasta pārstāve L.Ceriņa.

Rudenīgi kaiļi zemi klāja ziedi, zaļumu vītne, ko godinot varoni nolika Preiļu rajona 35. bataljona un Preiļu rajona policijas pārstāvji. Mēs nezinām, kur ir I.Beča kaps, bet viņa dvēselei ceļu uz mājām noteikti parādīs Preiļu dekāna Gugāna kunga svētība un kopīgi noskaitītā lūgšana. Paldies visiem, kas atnāc, palīdzēja, neaizmirs...

I.BEBRIŠA,
Preiļu muzeja direktore

18. novembris — veco ļaužu atmiņās

Mēs, pēckara paaudze, dzirdējām par 18. novembri — Latvijas Republikas proklamēšanas dienu — tikai no saviem vecākiem un vecvecākiem. Viņi gan piekoduja, ka skolā par to nedrīkst stāstīt. Pie tā mēs jau bijām pieraduši. Daudz ko no mājās dzirdētā nedrīkstēja stāstīt nekur. Skaistās fotogrāfijas ģimenes albūmos, kur mūsu mātes un tēvi iemūžināti pēc lūgas izrādes jauno katoļu biedrībā, kur tēvs Latvijas karavīra formā stāvējis stāv ierindā, kur mazpulcēni nopietni raugās objektīvā mājturības pulciņa nodarbībās, kur jaunieši goda drēbēs taisās uz parādi... kaut kas vilinošs, pievilcīgs bija šajās fotogrāfijās, gaišs, saulains un mīlīgs.

Ļoti daudzi cilvēki, tik jauni un dzīvespriecīgi tajās fotogrāfijās, jau atstāja šo pasauli, tā arī nesagaidījuši Latvijas atnādu. Arvien mazāk paliek tādu, kas savā laikā svinēja 18. novembri jau būdami pieauguši.

Redakcija aicināja uz sarunu vairākus cienjama vecuma preiļiešus un līvāniešus, lai viņi atcerētos kā svinēja 18. novembra svētkus brīvā Latvijā.

Galvenie kultūras centri laukos tolaik bija skolas. Ļoti aktīvi visu sarīkojumu organizēšanā bija aizsargi. Latvijas proklamēšanas dienu svinēja bez liekas arišķības, pompozitātes, kā tas

bija pieņemts padomju varas gados. Uzposa ielas, mājās un pagalmos. Visur plīvoja sarkanbaltarkanie karogi. Skolās notika svinīgie sarīkojumi. Piemēram, I Vārkavā sarīkojums parasti sākās ar himnu «Dievs, svētī Latviju», kuru dziedāja visa zāle. Tad sekoja patriotiskās lūgas uzvedums, deklarācijas, skolēnu kora un deju grupu uzstāšanās. Spēlēja ragu orķestris. I Vārkavā tas sastāvēja no 6 viņiem un bija ļoti populārs visās ballēs. Todi visi uzskatīja par nepieciešamu ierasties sarīkojumā tautas tērpā, nerunājot jau par tiem, kas uzstājas.

Baznīcās notika aizlūgumi par brīvo un neatkarīgo Latviju. Starp citu, daudzi baznīcūnīki jauno katoļu biedrībās vadīja dramatiskos pulciņus, korus, kuri uzstājās svētku sarīkojumos.

Līvānos 1928. gada 18. novembrī tika atklāta Līvānu valsts 6-klasīgā pamatskola. Bija pagājuši tikai 10 gadi kopš Latvijas proklamēšanas, bet valstij jau atradās lieli līdzekļi labas skolas celšanai. Trīsdesmitajos gados 18. novembrī pilsētā parasti notika parādes, kurās piedalījās skolu jaunatne, komercskolas audzēkņi, aizsargi, ugunsdzēsēji skaistās formās. Visi gāja pie Brīvības pieminekļa, bet vakarā pastaigājās gar Dubnas krastu,

jūsmoja par apgaismoto ūdenskritumu pie vecā tilta. Tā bija rūpniecības uzņēmuma «Straume» elektrīku brigādes izdoma, kura visiem līvāniešiem ļoti patika. Skats naktī bija brīnišķīgs. Ūdenskritums šalca un zaigoja visās varavīksnes krāsās.

Arī Preiļos svētki notika ļoti svinīgi. Pie visām mājām plīvoja karogi. Aizsargi, ugunsdzēsēji, skolēni pulcējās laukumā pie pagastmājas uz mītiņu, kurā noklausījās runas. Pirms tam noturēja dievkalpojumu baznīcā, kura bija uz svētkiem īpaši apgaismota ar svecēm un izdaiļota. Vakara Tautas namā notika sarīkojums, kur uzstājās gan skolēni, gan pieaugušie.

Rīgā svētku dienā negāja tramvaji, nestrādāja veikali. Notika parāde, spēlēja orķestri, vakarā gar galveno ielu malām dega plōškas. Ielas bija ļaužu pilnas līdz vēlam vakaram.

Visi, ar ko es sarunājos, uzsvēra, ka 18. novembra svētki bija galvenie Latvijā, tos svinēja izjusti, apzinoties, ko nozīmē šī diena visai Latvijas tautai.

Paldies par atmiņām līvāniešiem Jānim Rudzītīm, preiļietim Janīnai Ciškai, Pīamai Kostko, Annai Ansposkai, Elizabetei Šmitei, Elfrīdai Slicai. L.ZENĶEVIČA

Skaistā nekad nav par daudz

Vairāk kā divas nedēļas preiļiešu acis priecēja grāmatu nama izstāžu zālē SIA A.C.D. salona «Līva» rīkotā lietišķās mākslas izstādē pārdošana.

Varēja apskatīt un iegādāties lūkstes pilsētas pašvaldības uzņēmuma «Ornaments» košās tautiskās segas, Margaritas Teilānes, Lolitas Bečas, Dīnas Jakānes keramiku, Natālijas Vuškārnieces, Lidijas Stūnīšas pinumus.

Atsaucība bija liela, daudzi izstrādājumi tika nopirkti. Decembra sākumā firma tai pašā grāmatu nama izstāžu zālē rīkos izstādi pārdošanu vēltu Ziemassvētkiem.

Nu ko? Atnāksim! Vairbūt kāds roku darināts skaists priekšmets varēs sasildīt mūsu sasalušās dvēseles.

Attēlā: mazs ieskaits no tā visa krāšņuma, ko varēja aplūkot un nopirkt izstādē.

J.Silicka foto

Kopš Latvijas Republikas proklamēšanas dienas 1918. gada 18. novembrī līdz šī gada 18. novembrim laiks ir ritējis dažādi. Gadu desmiti ir gājuši kā saulaina diena ar labības, maizes un jaunceltņu smaržu, gadu desmiti ir vadīti kā vakuumā, kur domai ir jāmirst vēl nedzimušai, kur cilvēks, savā mājā dzīvojot, ir spiests taisnoties kādam citam, kāpēc viņam ir sava tēva māja un mātes valoda... Un šie pēdējie? Tie ir lielā jautājuma gadi. Nākotne skatīsies, kā uz to būs atbildēts. Un kā lai neatceras K.Skalbes vārdus Latvijas Republikas 20. gadadienā:

«Latvija jau ir tie skaistie cilvēki, kas viņā dzīvo. Cik lieli un skaisti būs šie cilvēki, tik skaista un dīzēna būs Latvija. Vērtīgi ne tikai ārējie panākumi, bet arī tas, ko katrs sasniedz sava rakstura pilnībā. Starp visām celtnēm visskaistākā un dārgākā tomēr ir cilvēks pats. Mēs visi nevaram būt bagāti. Bet katrs var kļūt pilnīgāks, labāks. Ceļš ir vaļā. Mums visiem pie sevis jāstrādā. Latvijai vajadzīgi cildeni raksturi.»

Bet Jāņa Klīdzēja stāsts «Seši kalni» lai ir kā savīļņojoša dāvana lasītājiem 18. novembra svētku priekšvakarā.

Jānis Klīdzējs

SEŠI KALNI

1. Labas zemes un labu debesu gaisma atmirdzēja Linukalna tēva acīs, un viņš gāja pa saviem tūrumiem un sacīja paldies Dievam par visu, kas bija apkārt ap viņu un viņa pašā. Tāds lēnīgs prieks todien kustējās viņā, un sirds skanēja kā veca zvana mēle, ko kalns gara mūža darbs, pacietība, rūpes un latviešu tēva mīlestība, kas augusi reizē ar tiem pašiem bērziem, kas tagad šalca ap viņa mājām. Un katreiz tā bija, — vecais Linukalns savu mājās atrasto labo stundu izgāja pasvinēt arī savos tūrumos, un to viņš darīja tāpat, kā to bija darījis visu savu mūžu.

Runādāmiešs pats ar savām domām, ka pēc ilgāka laika nu atkal mājās un kopā viņa Kārlis, Juris, Vītolds, Ilze un Silva, tēvs gāja pa grāvmalu caur rudzu lauku un klausījās, kā saplaukušās vārpas skan.

Ja es būtu viens pats, ja man nebūtu šie trīs puikas un divas meitenes, es būtu tāds kā Siekstu Floriāns, kurš drebošām rokām lāpa savu novalkāto kreklu, tāpēc ka viņš ir viens pats, jo viņš ir gribējis būt tikai viens pats.

Vēcajam Linukalnam patika todien palielīties pašam sev ar savu laimi un gribējās iejusties tanis skumjās, kādās viņam būtu jādzīvo, ja viss nebūtu tā, kā tas bija šodien. Tad viņš pacēla galvu un skatījās apkārt pār tūrumiem, un seši nelieli kalni skatījās viņam pretī. Ir labi — viņš domāja — ka mana mājvieta nav gluži Lubānu klānos, bet aiz klāniem, kur jau sākas kalnains. Būtu tu, cilvēks, dzīvojis klānos, tagad pat stāvētu kā robežas stabs pasaules līdzināmā visu acīs, bet lielā bēda jau būtu tā, ka nebūtu šo sešu kalnu. Bez viņiem, Dievs to zina, kā gan visādi dzīve būtu pagriezusies. Nu kalni lai kalni, bet šie seši kalni nebija nekādi nedzīvīgie kalni, jo katram bija dzīvs vārds. Uz pirmā bija mājas, un tas jau no laiku sākuma bija Linukalns. Pārējie pieci savus vārdus bija dabūjuši viņa mūža laikā. Viņi visi pieci nesa uz savām pierēm visas Linukalnu jaunās paaudzes vārdus: Kārļa kalns, Jura kalns, Vītolda kalns, Ilzes kalns un Silvas kalns. Šie kalnu vārdi rodas tāpat kā dzīvīgas rokas, kam jānes savs liktenis un zīme, tāpat kā pēc pirmdienas nāk otrdienas un trešdienas.

Pirmajā kalnā todien viņš bija aris, kad vecāmate nāca steidzīgi uz tūrumu un sacīja, lai skrienot mājās, jo viņu gaidīdams tur brēcot viņa pirmais dēls. Tā radās Kārļa kalns. Raudādams Juris mājās art otrajā. Divas dienas raudāja un trešajā jau ara. Un vai puika šo kalnu pats nebija nopelnījis?

Uz trešo kalnu Vītolds, piecu gadu nerātņis, bija gājis palikt, nenākt mājās un turpat nomirt — tāpēc, ka māte bija nopērusi par bezdelīgu ligzdu jauksānu. Pabrēca, paspīlējās un nenomira vis. Vakara pārnācis šļupstēja: «Mām, vaļs tā nedafisu...» tādām bēmam, kas gribēja laboties, kāpēc gan lai neuzdāvina kalnu tēva tūrumā?

Ilzes kalns bija visaugstākais. Ganos iedama, tur viņa vienmēr lasīja grāmatas. Tā kā visiem tūrumiem jau bija pa savam kalnam, viņa gribēja arī sev. Ja tev tāda gaiša galva, nu tad nem arī to augstāko, — bija sacījis tēvs.

Visvēlāk savu kalnu dabūja Silva. Meitenei jau bija deviņpadsmit. Kalnā aiz bērziem bija sākusis norunāt satikšanos ar Pakuļu dēlu Augustu. Nu, ja tās satikšanās notiek pa godam, kāpēc lai lielai meitai tādām vajadzībām nedotu vienu kalnu? Nepagāja ne pusgads kā apprecējās, ka noskanēja vien. Kad jaunais znots smiedamies bija lūdzis, lai dod pūrā līdz arī Silvas kalnu, vecais Linukalns ilgi bija stāvējis domīgs. Atstājiet gan, bērniņi, šo kalnu Linukalniem. Nu, bet satikties jūs abi tur variet nākt ik vakarus ar manu atļauju un svētību.

Tad smējās abi jaunie un visas kāzas bija smējūšās līdz par šo vecā Linukalna atļauju, un šodien, pa tūrumiem iedams un to atcerēdamies, smējās Linukalnu tēvs pats.

Sinis tūrumos un kalnos nekā nebija nedzīva. Lauzis dzīvoja kalnu dvēselēs, kalni ļaužu dvēselēs.

Bet ja viena kā te pietrūktu? Ja atņemtu šos kalnus, vai tos, kuru vārdus nesa šie kalni, kas tad notiktu? Nē, nē! Tas nevar notikt! Šo domu ar prātu un ar abām rokām Linukalnu tēvs atgāināja kā nakts melnumu, kas bija iedomājies parādīties gaišas dienas vidū.

Pārstaigājies tūrumos un padzīvojis savā priekā kopā ar viņiem, Linukalnu tēvs steigās atkal uz mājām. Jau pa gabalu dzirdēja viņš daudz, priedīgo balsu skulumu.

Tādas dienas kā šo Linukalni svinēja kā svētkus, — mājās bija saradūšies arī visi tie viņa dēli un meitas, kuri dzīvoja tālu projām un kur katrs. Izvaicāšanām, stāstiem un runām nebija gala. Saucieni skanēja pa visu māju. Pārrunāja nopietnas lietas un niekus, skalām mūtem pakīrināja un labsirdīgi pazobojās viens par otru, svilpoja un smējās, kā lielas kāzas svinēdami.

Tēvs izskatījās gandrīz kā samulsis. Viņš gan nespējās skatīt, kā to darīja jaunie, bet bija visu priekā līdzī, — viņa acīs dzīvoja gaisma, un zem sirmajām ūsām kustējās vēl nepateiktie vārdi.

Arī māte nevarēja ilgi nociesties, nebijusi pulka vidū. Bija jau jāsteidzas uz virtuvi, dāzu vai kūti, bet ik pēc brīža, it kā nez ko piemirsusi, bija atpakaļ un, priekšautu rokām glāstīdama un smaidīdama, klausījās skanošajā varzā.

«Es tik saku: pēc ilga laika beidzot mūsu mājās atkal ir ista dzīve! Māt, ko tu sakī? Redzi, visi mājās! Visi mūsu kumelji ir atkal reiz mājās.» iesauca tēvs un izpleta abas rokas kā savas pasaules platību rādīdams.

«Vēcī, tu jau pats šodien ar tiem kumeljiem esi kumeljš.» atsmēja māte. «A ko tu domā, māt, ka es tāpēc uzreiz tāds sesks, ka man tie sešdesmit. Ē — es arī vēl varu plecus atstiept taisni.»

Vecākais, dēls Kārlis uzsita delnu tēvam uz pleca, ka noskanēja pār visu istabu. «Tu, tēv, kā bijis vienmēr, esi un paliec mūsu visu lāga vecis!»

Turpinājums 4. lappusē.

